

פרק השבוע על-פי ה"פרי צדיק"

פרק צו

ב' אס' יג' ר' ג' - ג' נ' ז' ר' ג'

זה שאמרו שהעולה מכפר על הרהור הלב והיינו עם התשובה כשם קרביב עולה שהוא עצין מסירת נפשו שמסכים בלבו שלחיתות נגד רצונו יתברך אין רוצה ולמה לו חיים ולאחר המסירות נפש שוב אין הימר הרע שולט בו ובשעה זו הוא בגדר בעל תשובה גמור ואף שאחר כך יתגבר יצורו עליו שאין אדם ניצול בכל יום על פי הרוב מכל מקום כיוון שבשבועה מעשה היה בגדר עשה וזה תשובה שיעיד עליו הידוע תלומות על שכرون לבו אף שאחר כך יתגבר עליו יצור וחזר לسورו מכל מקום לשעתו היה צדיק ו/ שיקריב בהמה חלף נפשו, מミלא אין יציר גמור (כמו שהוחנו מגמרא קידושין הנ"ל) וזה אמרו גם כן בעולות התמיד שהוא מכפר על כל ישראל על הרהור הלב והוא גם כן עם התשובה. רק שלא היה מועיל כאמור רק עם העולה זהה שאמרו ובידו עוזן נקריא עוזן (וכן נהמו חן בעזון מלא וכיו' צד אחד מעוזן, על עיטו של נשח, כמו שאמרו בקידושה ר' י"ד, ה' לגירסת ליקוט ת浩יט חס' ח').

זה שאמרו הלשון לא דין בירושלים וכי וקשה דהא התמיד מקריבין מתרומת הלשכה שהוא משקל ישראל מכל ארץ ישראל, ואף בחוץ לא רצוי שולחין שקלים, והוא לו לכפר על עוזן ישראל מכל מקומות מושבותיהם, אך לפ"י האמור בחוץ לארץ או בשאר ארץ ישראל שלא ידעו בכיוון זמן הקربת התמיד, לא שייך כאילו הקריב נפשו שיעיל התשובה על הרהור הלב, מה לאשאין דין בירושלים שהוא אכן מועד שעמדו על הקربת התמיד, וכל אחד גמר בנפשו להקריב נפשו לפניו הקב"ה, שפיר אמר שלא דין אדם בירושלים ובידו עוזן שהועיל התשובה על ידי הקربת התמיד כאמור.

ושבת זמן תשובה כמו שאמרו (פרק זרכי אליעזר פרק י"ט) דכתיב טוב להודות לה' שכלי מי שמודה ועווב וכו' מועיל התשובה אף לקלקל זה, וזה שמובא בזוהר"ק (ח'ב צ"ב). וכוהר חדש כיasha דשבת ברזא שדברית שאז הזמן לתקון פגם הברית וזה שנאמר (ישעה נ"ג, ב') שומר שבת מחללו רע כמו שאמרו בזוהר"ק (ח'א ר"ט) וגמרא ר' נה' י"ג), ועל ידי שמרית שבת כדת זוכה לתקון מודת צדיק כאמור, וזה שנסמך בפרקה תרומת הדשן לתורת העולה לזכר אפורה של יצחק שצבור על גבי המזבח שגם הוא זכה על ידי מסירות נפש שהיא יציר הרע פסק ממן וכמו כן בהקרבת העולה לכפר על הרהור הלב כאמור:

שבתו של לא יטעה אותו יציר הרע.

[ג] מצות תרומת הדשן נסמכה בפרשה לתרות העולה, אף שתורתם הדשן בא מכל הקרבות בCKER ובערב, הענין על פי העולה ייחנית בCKER ובערב, מה שאמרו (ובחים ז') עולה דורון היא אי דיליכת תשובה זבח רשות תועבה ואי דיליכת תשובה התנית עבר על מצות עשה ושב אין זו ממש עד שמתכפר, ופירש ר' דר' ז' דורון שאינו בא לכפר על עשה כפירה ממש וכו', ובמדרש רביה (במדרש רביה כ"א, כ"ב) מעולם לאין אדם בירושלים ובידו עוזן, תמיד של שחור מכך על עבירות דליה ושל בין הערכבים על עבירות שנעשים ביום, וצריך להבין הא עולה אינה מכפרת כלל, שאינה מועילה לכפר על מצות עשה רק עם התשובה, ולהיכibi עשה מועיל התשובה לחודה, גם לשון עוזן קשה לפרש על חייכibi עשה, דביתל מצות עשה לא נקרא עוזן.

אך אתה (במדרש רביה פרשה ז' ג') לעולם אין העולה בא אלא על הרהור הלב וכן כתוב בזוהר"ק פרשה זו (כ"ג) העולה דא מהשבה רעה וכו' ובזה איתא בגמרא (בבא בתרא קס' ז') שלשה דברים אין אדם ניעול בכל יום וכו' הרהור עבריה ויזקאל התפادر בזו הנה נפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ביום לבוא לידי טומאה בלילה (חולין ל"ז): והקשו בתוס' מאיר רשותה דיזקאל הא כל אדם נמי אסור כדיליפין ונשמרת מכל דבר רע שלא יהרר וכו' ותרצו דהינו רשותה שלשה רשות דאיין אדם ניעול מזה בכל דוחה פרק ב' הלכה ב') עד שיעיד עליו יודע לא נצotta דאיין בן נח מצווה על קידוש השם (שם י"ד): מכל מקום על כל פנים שם רצוי נפשי קמץ וגוף דברם אבינו ע"ה גם כן מסר נפשו לכbeschן האש באור כשדים וגם כן לא נצotta דאיין בן נח מצווה על קידוש השם (שם י"ד): וזה גדר התשובה איתא בדמ"ס (הלכות פנים צרי שיהיה באוטו שעשה בגדר שמוסכם כל התורה כולה עד שלא ניתן (ומא צ"ה)) לעזוב החטא לעולם. דאו אף דאחר כך תגבר בגדר הצד הרע. מכל מקום לשעטו היה בגדר השב (כמו שהוחנו מגמרא קידושין מ"ט): על מנת שאינו דאי' לשעטו אין אדם ניעול בכל יום משלשה דברים אלו לא יוציאר על זה התשובה כיון דאי' לשעטו אין עוזב دائית. שיוביל להעיד עליו היודע תלומות שלא ישוב לחטוא עוד. ועל כל כפרת עולות התמיד. ושפיר מיריע עם התשובה. ואני בכלל זבח רשות תועבה, כיון שעשה תשובה, אך מכל מקום נזכרה כפרת עולות התמיד דהתשובה לא עומיל כיון שעומד לשוב ולהחטא ועל ידי העולה מועל התשובה. שענין הקרבן הוא דיציר בנספו כאילו הקרביב עצמו על גבי המזבח. והיינו שbamאת רוצה להקריב נפשו רק שאינו רשי ומרקיב בהמה תחתו, שהיא דם הקרבן

הרעוטי את מעשי וקפתתי וכור, ומכל מקום הוא בכלל חופשי התורה שכשיש לו פנאי פונה עצמו לדבריו תורה זהה צוריך שמירה שלא ישכח חס ושלום ויקלקל וזה שמרותם דא שמור ומכל מקום בשבת יעשה כלו תורה כמו שאמרו בריש תנא דבר אליהו (פרק א') אכן לפועלים שטרודין מאד בימי המשעה עד שפטורים מברכת הטוב והמיתיב (ברכת מ"ה) מכל מקום מוקי בפסקתא מה שאמור לא ניתן שבתו אלא לעסוק בתורה לפועלם. ועל זה אמר וכן אמר יחזקק בה שלל כל פנים יחזקק בקדושת השבת ואז יועל לו לימי המשעה שייהה המכון במלאתו לשם שמיים לגדל בניו לתלמיד תורה וכשיהיה לו זמן פניו בחול יפנה תיכף בפסיקתא (פרשא כי"ג) וחונחמא (הבא בית יוס' אותן חיים סמן ופ"ח) למאן דאמר בירושלמי מתיקא כמ"ש בזוה"ק (ח"ג ע"ט):

ואמר מקודם אנוש ואחר כך בן אדם והוא דבגמרא דרשו מפסיק זה (שבת ק"ה): אבל אפילו עובד עבודה זורהאנוש מוחלין לו וקידשת עבודה זורה יכולין לתקן מכל וכל משורשו שיבטל לגמרי כמו שמצוינו באנשי הכנסת הגדולה שבתולו ליצרא דעבודה זורה (יוםא ס"ט) ומשום הכל מכנה לתלמיד חכם כוה שוכחה להיות דרופטקי דאוריתיא בשם אנוש שיכולים לתקן לגמרי הקלקול והם בזוא דזכור דלית ליה שכחה וועושים לקידוש השבת כאמור מה שאין כן לטופשי צ' התורה שטרודין בחול בפרטנה מכנה בשם בן אדם. דקלוקל אדם הראשון שהיה על ידי הנחש בתאות אכילה ואחר כך הטיל זורה מה בחוזה זה הפוגם אי אפשר לתקן לגמרי בעולם הזה (כמו שאמרו בגמרא ט) ועל כל פנים יחזקק לקידוש שבת שבו יש תיקון לקלוקל התאות. שאכילת שבת מתקן הפוגם מאכילה. ושבת בזוא דברית יש בו תיקון לפוגם הבירית. וכן אדם יתזוק בה בקדושת השבת יועל לו לימי המעשה להיות שומר ידו מעשות כל רע. שרומן לפוגם זה שנקרא רע כמ"ש בזוה"ק (ח"א ו"ט): ובגמרא (נו"ה ג') והינו בדשבת של ישראל פנויים ל תורה יכולם להחזיק בקדושת השבת להיות על כל פנים תופשי התורה לזכות בימי המשעה לדעת את ה' על ירי האמונה שיציר שמלך מלכי המלכים עוד עליו ורואה במעשייו ועל ידי זזה יבוא אליו היראה והפתה מה' יתברך ובוטחו ממנו תמיד ועל ידי זה יהיה משומר מכל רע בכל מי המעשה. והוא ובן אדם יחזקק בה:

7. שוכחה לעשות זיוג קדושה בריך הוא ושכינתיו וזכה ל תורה שכחוב ותורה שבבעל פה ועשיתם אותם כביבול כאילו עשאני. ובן בזוה"ק (ח"ג ק"ח) ועשה טוב (זהלט ל"ג): ד' בעובדא-דלהתא יתער עובדא לעילא ועשיתם אותם כביבול אתון תעבדון להן וכור' וזו ועשה טוב דעבדון להאי טוב. וסיפא ذקרה שכן ארץ ורעה אמונה, וכי על אכילת שבת דבസודות שבת רועה מה' האמונה דנקראו טעודתא דמהימנותא. וכתיב (שם) והתענג על ה' ואמרו בגמרא (שבת ק"ח): עונג זה איני יודע מהו כשהוא אומר וקראת לשבת עונג. הוי אומר זה עונג שבת, והיינו דתלמידי חכמים הפנויים לתורה בכל ימי המשעה וועסקים בעמל תורה. מוקי לה בפסיקתא (פרשא כי"ג) וחונחמא (הבא בית יוס' אותן חיים סמן ופ"ח) למאן דאמר בירושלמי מתיקא כמ"ש בזוה"ק (ח"ג ע"ט):

ובריעיא מהימנא (ח"ג צ"ב): ושמורותם דא זכר וכור', והיינו זכר הוא אחר דלית ביה שכחה ולא קיימת ביה שכחה כמ"ש בזוה"ק (ח"ב צ"ב): והיינו כמו שהיא בשעת מתן תורה בלחחות הראשונות שנאמר או לכל ישאל ואחתם הוי ממלכת ההנין. שלולי הקלקל הוי יכולם פנויים חמדי רק למתוות ה' כמו שהיא לעצדי ועמדו זרים ורעו אגנום וגרוי ואחתם הני ה' תקראו משותהי אלהינו (ישעה ס"א, ו') ותמיד שם הוי'ה ברוך הוא לנגד פניהם וכמו שאמרנו בפסקת הכתנים לא אמרו אליה ה' וזה אתר דלית ליה שכחה שלא יציר שיכחה חס ושלום כיון שה' יתברך לנגדו חמדי זהה ועשיתם כביבול כאילו עbid ליה ועשיתם אותם כביבול אתון השבת להנין ליעילו וזה זוכה להיות קדושה לשבת על ידי האכילה כמו שאמרו פסיקתא פרשה כי"ג ובבדורו רביה, א') بما אתה מקדרו במאכל ובמשתה ועל זה נאמר אשורי אנויש יעשה זאת שיעשה את השבת ועשיתם אתם דזהו קאי למאנן דזקי להיות דרופטקי דאוריתיא וכאמור.

ואחר כך אמר ובן אדם יחזקק בה, הינו מי שלא זכה כל כך ומוכרה להיות עסוק במלאה לפרגנסתו וכמו שניה אחר הקלי

8. [ה] אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזקק בה וגוי (ישעה נ"ג, ב'). וכי על השבת: הוה ליה לומר יעשה זאת ויחזק בה ולמה אמר בכלפ ובן אדם. אך הענן על השינוי בלשון אנוש ובן אדם. אך הענן על פי מה שנאמר (וימתה ב', ח') הכהנים לא אמרו היה' ותופשי התורה לא ידעוני ובזוה"ק (פרשה זו ל"ב) מקשה מאן איןון תופשי התורה וכי הני לאו תופשי התורה נינהו ומפרש על הלויים, ויתכן לומר דהנה עניין קריית שם הנים מפני שהמה פנויים רק לעבודות ה' יתברך על דרך מה שאמרו (סנהדרין צ"ט): טוביה לדוצי דהוי דרופטקי דאוריתיא, והכהנים לא היה להם שום עסוק בענייני עולם זהה, ואכילתם מקדשי שמים משולחן גבוח ו גם אכילת תרומה איקרי קודש (מועד קטן כ"ח): ונקרוא גם כן עבודה כמו שאמרו (פסחים ע"ב): עשו אכילת תרומה בגבולין כעובדות בית המקדש, וכן יש תלמידי חכמים שהם פנויים רק ל תורה דרופטקי דאוריתיא דאיתא (ר' מ' מהימנא פרשה זו כ"ט): תלמידי חכמים בנוי דמלכא ומטרונית אתקריאו שבתוות וכו', ויש מי שאינו זוכה כל כך ומוכרה לעסוק במלאה לצורך או כל נפש וכמו שאמרו (קידושין פ"ב): שהרעוטי את מעשי וקפתתי את פרנסתי ומכל מקום כשייש לו פנאי חיכך חורר לעבודתו ועסוק בתורה, הם נקרואו תופשי התורה, דגש במלאות המכוון שלהם לשם שמים שיוכלו לקבוע עתים לתורה ולגדל בניהם לתלמיד תורה ונקראים מחזיקים לתופשי התורה, ורימה הנביא הוכחים להכהנים שהם פנויים רק ל תורה וצרכין שיהיה שם הוי'ה ברוך הוא עומד לפניהם תmid, וכמו שהיא לעתיד של אחד מראה באצבעו כדאיתא בסוף הענית ל"א), לא אמרו אליה ה' שאם היו כהוגן היה ה' לפניהם הזה ותופשי התורה שעוסקים בענייני עולם הזה גם כן אך על כל פנים מחזיקים בתורה בכל עת הפנו להם, לא ידעוני, הינו דעל כל פנים צrisk שיישגו הדעת על ידי אמונה, דכשיתן האדם אצל לבו באמונה שלימה של מלכי המלכים עומדת עליו ורואה במעשיו מיד יבוא אליו היראה וכו' (ר' מ' ריש אורח חיים) ולמה לא ידעוני שיישגו הדעת על כל פנים על ידי אמונה כמ"ש (ר' מ' מהימנא ח"ג י"ל). איהו אמת ואיהי אמונה, וזה שנאמר אשרי אנוש יעשה זאת שיעשה השבת כמו שנאמר (שמות ל"א, ט"ז) לעשות את השבת, 9. ועל דרך מה שמובא (זוה"ק ח"ג ק"י"ג) ועשיתם אוניהם כיוון דאמר תלבנו ותשרמו מאיל ועשיתם אלא-מאן דעבידי פקודי אורייתא וכו' כביבול וכו' אמר קדושא בריך הוא עשאני ואוקמו רעל דא ועשיתם אותם ועשיתם אותם כתוב וכו', ומוקדם מפרש תלכו ותשمرו על תורה שכחוב ותורה שבבעל פה והוא זיוג קדושא בריך הוא ושכינתיה, סיהרא תורה שבבעל פה דמקבלת משימוש תורה שכחוב, ואמר שני